

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА
ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»**

назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Право»
рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
код та назва галузі (галузей) знань	08 Право
код та назва спеціальності	081 Право
вид дисципліни (обов'язкова, вибіркова), шифр за ОПП	обов'язкова – ОК 27
мова викладання	українська

Науково-педагогічний працівник

Долинська Марія Степанівна- професор кафедри господарсько-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності ЛьвДУВС, доктор юридичних наук, професор
(dolynska_ms@ukr.net)

Львів
2025

Розробник Силабусу навчальної дисципліни
«Земельне право України»:

Професор кафедри
господарсько-правових дисциплін
навчально-наукового інституту права
та правоохоронної діяльності
ЛьвДУВС,
доктор юридичних наук, професор

Долинська Марія Степанівна

Силабус навчальної дисципліни «Земельне право України» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри господарсько-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ.

Протокол № 6 від 30 січня 2025 р.

Силабус навчальної дисципліни «Земельне право України» для здобувачів вищої освіти за Освітньо-професійною програмою «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право» ННППД Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ/Укладач Долинська М.С. 2025. 25 с.

Характеристика дисципліни

Семестр навчання – 5-й

Кількість кредитів – 2

Загальна кількість годин – 60

Анотація

Силабус навчальної дисципліни «Земельне право України» складений відповідно до Освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня для підготовки здобувачів вищої освіти з галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право».

Володіючи унікальними земельними ресурсами, незалежна Україна почала проводити свої реформи, в тому числі у земельній сфері.

Земельна реформа а стала також частиною інших реформ, в тому числі аграрних, економічних та правових.

Прийняття Земельного кодексу у незалежній Україні сприяло становленню земельного законодавства держави.

Активне оновлення земельного законодавства впродовж останніх років свідчить про значущість цієї ланки суспільних відносин, оскільки ще з прадавних часів земля для українського селянина була основою добробуту та стабільності його сім'ї.

Земельне законодавство має на меті забезпечення права на землю фізичних та юридичних осіб, держави та територіальних громад; раціональне використання та охорона земель.

У зв'язку з цим, особливо гостро постала необхідність трансформації земельних правовідносин, в тому числі, дієвого механізму захисту земельних прав та інтересів всіх земельних суб'єктів.

Навчальну дисципліну «Земельне право України» розроблено таким чином, щоб надати учасникам освітнього процесу знання, необхідні для правильного розуміння поняття земельного права як галузі права, видів права власності та користування земельними ділянками, форм управління у сфері використання та охорони земель, правових засад юридичної відповідальності за земельні правопорушення.

Для успішного вивчення даної навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти необхідна наявність знань, які здобувачі вищої освіти отримали з базових суспільних (соціальних) та природничих наук, має структурно-логічні зв'язки з предметами: «Теорія держави та права», «Правове регулювання надання юридичних послуг в Україні», «Адміністративне право України», «Цивільне право України» та інші.

МЕТА ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна «Земельне право України» є обов'язковою дисципліною та складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у галузі

знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є норми Конституції України, чинне земельне законодавство України, міжнародних актів та їх застосування, судова практика, локальні нормативно-правові акти, інші акти, що регулюють земельні правовідносини в державі, а також відповідна спеціальна література.

Для успішного опанування цієї дисципліни здобувачі мають:

- володіти знаннями з базових та природничих наук: теорії держави та права, адміністративного права, цивільного права, цивільного процесу, кримінального права та іншого галузевого законодавства;
- вміти комунікувати українською мовою.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Земельне право України» є формування у здобувачів вищої освіти сталої системи правових знань у сфері земельних правовідносин, вироблення умінь та навичок практичного застосування норм земельного законодавства.

Знання цієї дисципліни послужать основою для подальшого наукового та практичного вирішення комплексних проблем у сфері професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, дозволять продукувати нові теоретичні та прикладні ідеї, приймати відповідні організаційні та управлінські рішення у сфері правничої освіти або юридичної практики, в тому числі у сфері землевикористання.

Завданням цієї дисципліни є ґрунтовне опанування здобувачами вищої освіти теоретичних знань системи чинного земельного законодавства, практики його застосування; вироблення навичок щодо правильного застосування норм земельного законодавства, розв'язання практичних проблем, які виникають у процесі реалізації спеціальної комплексної правосуб'єктності учасників земельних правовідносин; формування навичок аналітичного підходу до вирішення складних правових ситуацій у сфері земельних правовідносин.

Належне опанування даної навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

- **ЗК 1** – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- **ЗК 2** – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- **ЗК 3** – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- **ЗК 4** – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- **ЗК 7** – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- **ЗК 8** – Здатність бути критичним і самокритичним;
- **ЗК 11** – Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- **ЗК 15** – Прагнення до збереження навколишнього середовища.

– **СК 7** – Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;

– **СК 8** – Здатність застосовувати правові принципи та доктрини;

– **СК 9** – Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності;

– **СК 11** – Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти;

– **СК 12** – Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції;

– **СК 13** – Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ;

– **СК 14** – Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації;

– **СК 22** – Здатність застосовувати норми та інститути земельного права.

Для досягнення мети, за результатами вивчення навчальної дисципліни «Земельне право України» здобувачі повинні:

знати:

– нормативні акти, що регулюють земельні правовідносини в державі; особливості правових форм використання та охорони земель, правові форми використання та охорони земель сільськогосподарського призначення; основні тенденції становлення та розвитку земельного права в Україні, об'єктивність формування нових правових інститутів земельного права тощо;

– ґрунтовно засвоїти норми, що становлять предмет земельного права, їх суб'єктно-об'єктний склад земельних правовідносин; особливості норм та інститутів земельного права, що визначають порядок використання, охорони та відтворення земель;

– знати основні функції управління в галузі використання та охорони земель; особливості правового режиму окремих земель (земельних ділянок); основні форми діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та громадян в галузі використання, охорони та відтворення земель.

уміти:

– правильно дати юридичну оцінку земельним правовідносинам;

– тлумачити земельно-правові норми чинного законодавства України та використовувати роз'яснення вищих судових та інших органів у процесі застосування норм земельного права;

- правильно і свідомо застосовувати набуті теоретичні знання та норми чинного земельного законодавства України при вирішенні конкретних справ;
- вміти у належній формі викласти результати проведеної роботи — скласти проект рішення чи відповіді відповідного державного органу, заяви, скарги, пропозиції, запиту тощо; сприяти забезпеченню дотримання земельного правопорядку;
- формувати власну точку зору; дотримуватись логічної послідовності у професійній діяльності; здійснювати наукові дослідження;
- знаходити правові норми, необхідні для застосування у конкретній професійній ситуації;
- узагальнювати практику застосування законодавства та робити відповідні висновки;
- використовувати свої внутрішні якості у підвищенні ефективності професійної діяльності;
- давати правову характеристику конкретних ситуацій, вирішувати дискусійні питання теорії та практики землевикористання різними суб'єктами.

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні набути (розвинути) таких програмних результатів навчання:

- **ПРН 3.** – Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
- **ПРН 5.** – Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
- **ПРН 6.** – Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему;
- **ПРН 13.** – Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права;
- **ПРН 15.** – Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;
- **ПРН 19.** – Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів;
- **ПРН 20.** – Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки;
- **ПРН 28.** – Знати та розуміти норми, які регулюють відносини щодо володіння, користування і розпорядження землею, раціонального використання земельних ресурсів, а також визначають способи захисту прав землевласників та землекористувачів.

СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни побудована з урахуванням загальноприйнятих вимог. Зміст програмного матеріалу включає 8 тем.

В цілому структура навчальної дисципліни характеризується такими показниками:

3.1 для здобувачів денної форми навчання:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 08 Право	Обов'язкова (ОК 27)	
Загальна кількість годин – 60		Семестр	
	5-й		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4	Спеціальність 081 Право	Лекції	
		18 год.	
	Освітній ступінь бакалавр	Практичні, семінарські, год	
		14 год	2 год
		Самостійна робота	
		26 год	
		Вид контролю Залік (5-й семестр)	

3.2 для здобувачів заочної форми навчання:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 08 Право	Обов'язкова ОК 27	
Загальна кількість годин – 60		Семестр	
	4-й		5-й
	Спеціальність 081 Право	Лекції	
		2 год.	4 год.
	Освітній ступінь бакалавр	Практичні, семінарські	
		4 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		28 год.	22 год.
		Вид контролю Залік (5-й семестр)	

ПЕРЕЛІК ПОПЕРЕДНІХ, СУПУТНІХ І НАСТУПНИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.

Передумовою для вивчення та належного засвоєння навчальної дисципліни «Земельне право України» є попереднє вивчення та належне засвоєння на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти навчальних дисциплін, що забезпечували комплексне набуття знань з земельного права, та іншого галузевого законодавства, а також навиків застосування правових принципів та доктрин, норм та інститутів земельного права, аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст (інформаційний обсяг) навчальної дисципліни:

Тема 1. Земельне право як галузь права.

Поняття та предмет земельного права України. Поняття і види земельних правовідносин, їх структура, зміст. Земельні реформаційні правовідносини в Україні. Забезпечення гендерної рівності у земельних правовідносинах. Функції земельного права України. Методи земельного права. Принципи земельного права. Співвідношення земельного права з іншими галузями права.

Тема 2. Джерела земельного права України

Поняття, особливості джерел земельного права України. Класифікація джерел земельного права. Конституція України як джерело земельного права. Закони як джерела аграрного права. Конституція як джерело земельного права. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела земельного права. Загальновизнані принципи та норми міжнародного права - джерела земельного права України.

Тема 3. Право власності на землю.

Поняття та особливості права власності на землю. Правові форми права власності на землю в Україні. Суб'єкти права власності на землю (земельні ділянки) в Україні. Право державної власності на землю. Право комунальної власності на землю. Право приватної власності на землю. Права власників земельних ділянок. Обов'язки власників земельних ділянок.

Тема 4. Правові форми набуття та переходу права власності на землю. обмеження та припинення прав на землю

Поняття та загальна характеристика правових форм набуття права власності на земельні ділянки в Україні. Підстави набуття права власності на землю. Адміністративно-правові та цивільно-правові способи набуття права власності на землю. Припинення права власності на землю. Придбання земельних ділянок на підставі цивільно-правових угод. Обмеження прав на земельні ділянки: поняття та види. Підстави припинення права власності на землю. Вплив цифрової трансформації нотаріальних процесів на земельне

право (на прикладі Єдиних та державних реєстрів). Способи захисту прав на землю. Відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам.

Тема 5. Право користування землею

Поняття та зміст права землекористування. Види права користування земельними ділянками. Право на загальне користування землею. Право оренди земельної ділянки. Право постійного користування земельною ділянкою. Право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій). Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Право земельного сервітуту. Добросусідство та його зміст. Обмеження прав на землю.

Тема 6. Особливості правового режиму сільськогосподарських і несільськогосподарських земель

Поняття та особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Особливості правового режиму ґрунтів. Особливості правового режиму земель житлової та громадської забудови. Поняття та юридична природа режиму земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення. Загальна характеристика та особливості правового режиму земель оздоровчого призначення. Особливості правового режиму земель рекреаційного призначення. Загальна характеристика та особливості правового режиму земель історико-культурного призначення. Загальна характеристика та особливості правового режиму земель лісогосподарського призначення. Загальна характеристика та особливості правового режиму земель водного фонду. Особливості правового режиму земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого несільськогосподарського призначення.

Тема 7. Управління у сфері використання та охорони земель

Поняття та загальна характеристика управління в галузі використання та охорони земель. Система органів державного управління у сфері використання та охорони земель. Функції державного управління земельним фондом та їх види. Встановлення та зміна меж адміністративно-територіальних утворень. Планування використання земель. Землеустрій: поняття, завдання та зміст. Контроль за використанням та охороною земель. Моніторинг земель. Державний земельний кадастр. Державна реєстрація прав на земельні ділянки. Справляння плати за землю. Правова охорона земель як основного національного багатства.

Тема 8. Правові засади юридичної відповідальності за земельні правопорушення

Загальна характеристики юридичної відповідальності за порушення земельного законодавства. Поняття, підстави та види юридичної відповідальності за порушення земельного законодавства. Цивільно-правова

відповідальність за порушення земельного законодавства. Адміністративна відповідальність за порушення земельного законодавства. Кримінальна відповідальність за порушення земельного законодавства.

5.2. Послідовність вивчення навчальної дисципліни темами та видами занять:

5.2.1 для здобувачів вищої освіти денної форми навчання:

Назви тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	семін. зан.	практ. зан.	сам. роб.
1	2	3	4	5	6
1. Земельне право як галузь права Питання лекції: - Поняття та предмет земельного права України. Поняття і види земельних правовідносин, їх структура, зміст. - Земельні реформаційні правовідносини в Україні. Забезпечення гендерної рівності у земельних правовідносинах. - Функції земельного права України. Методи земельного права. - Принципи земельного права.	7	2	2	-	3
2. Джерела земельного права. Питання лекції: - Поняття, особливості джерел земельного права. Класифікація джерел земельного права. - Закони як джерела земельного права. - Підзаконні нормативно-правові акти як джерела земельного права. - Загальновизнані принципи та норми міжнародного права - джерела земельного права	7	2	-	2	3
3. Право власності на землю Питання лекції: - Правові форми права власності на землю в Україні. Суб'єкти права власності на землю (земельні ділянки) в Україні. - Право державної власності на землю.	8	2	-	2	4

<p>-Право комунальної власності на землю.</p> <p>-Право приватної власності на землю.</p>					
<p>4. Правові форми набуття та переходу права власності на землю. обмеження та припинення прав на землю</p> <p>Питання лекції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поняття та загальна характеристика правових форм набуття права власності на земельні ділянки в Україні. - Підстави набуття права власності на землю. - Адміністративно-правові та цивільно-правові способи набуття права власності на землю. - Придбання земельних ділянок на підставі цивільно-правових угод. - Припинення права власності на землю. 	8	4	-	2	2
<p>5. Право користування землею</p> <p>Питання лекції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поняття та зміст права землекористування. Види права користування земельними ділянками. - Право на загальне користування землею. - Право постійного користування земельною ділянкою. - Право оренди земельної ділянки. право користування чужою земельною ділянкою: для сільськогосподарських потреб (емфітевзис) та для забудови (суперфіцій). 	8	2	-	2	4
<p>6. Особливості правового режиму сільськогосподарських і несільськогосподарських земель.</p> <p>Питання лекції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поняття особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Особливості правового режиму ґрунтів. - Особливості правового режиму 	8	2	-	2	4

земель житлової та громадської забудови. - Поняття та юридична природа режиму земель природно-заповідного фонду та природоохоронного призначення; земель оздоровчого призначення. - Загальна характеристика та особливості правового режиму земель рекреаційного призначення та земель лісгосподарського призначення.					
7. Управління у сфері використання та охорони земель Питання лекції: - Поняття та загальна характеристика управління в галузі використання та охорони земель. - Система органів державного управління у сфері використання та охорони земель. Функції державного управління земельним фондом та їх види. - Землеустрій: поняття, завдання та зміст. - Державний земельний кадастр. Державна реєстрація прав на земельні ділянки.	7	2	-	2	3
8. Правові засади юридичної відповідальності за земельні правопорушення. Питання лекції: - Загальна характеристика юридичної відповідальності за порушення земельного законодавства. Поняття, підстави та види юридичної відповідальності за порушення земельного законодавства. - Цивільно-правова відповідальність за порушення земельного законодавства. - Адміністративна відповідальність за порушення земельного законодавства. - Кримінальна відповідальність за порушення земельного законодавства.	7	2	-	2	3
Всього	60	18	2	14	26

5.2.2 для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання:

Назви тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	семін. зан.	практ. зан.	сам. роб.
1	2	3	4	5	6
<p>1. Земельне право як галузь права</p> <p>Питання лекції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поняття та предмет земельного права України. Поняття і види земельних правовідносин, їх структура, зміст. - Земельні реформаційні правовідносини в Україні. Забезпечення гендерної рівності у земельних правовідносинах. - Функції земельного права України. Методи земельного права. - Принципи земельного права. 	7	2	2	-	3
2. Джерела земельного права.	7	-	-	-	7
<p>3. Право власності на землю</p> <p>Питання лекції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Правові форми права власності на землю в Україні. Суб'єкти права власності на землю (земельні ділянки) в Україні. - Право державної власності на землю. - Право комунальної власності на землю. - Право приватної власності на землю. 	8	2	-	2	4
<p>4. Правові форми набуття та переходу права власності на землю. обмеження та припинення прав на землю</p> <p>Питання лекції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поняття та загальна характеристика правових форм набуття права власності на земельні ділянки в Україні. - Підстави набуття права власності на землю. - Адміністративно-правові та цивільно-правові способи набуття права власності на землю. - Придбання земельних ділянок на підставі цивільно-правових угод. 	8	2	-	-	6

- Припинення права власності на землю					
5. Право користування землею	8	-	-	-	8
6. Особливості правового режиму сільськогосподарських і несільськогосподарських земель.	8	-	-	-	8
7. Управління у сфері використання та охорони земель	7	-	-	-	7
8. Правові засади юридичної відповідальності за земельні правопорушення.	7	-	-	-	7
Всього	60	6	2	2	50

ОПИС МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ДОСЯГНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи із навчальної дисципліни «Земельне право України» включають **поточний та підсумковий контроль успішності.**

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять, оцінювання самостійної роботи, й має за мету перевірку рівня знань, умінь та навичок, здобутих здобувачем вищої освіти.

Методами поточного контролю з навчальної дисципліни «Земельне право України» є: усне опитування, яке включає перевірку знань відповідного теоретичного матеріалу та правильність виконання практичних завдань (тестів, задач, а також інших практико орієнтованих завдань); письмовий контроль; виступи з попередньо визначеної проблематики (рефератів) та їх колективне обговорення; участь здобувача вищої освіти у науковій роботі; врахування рівня активності на семінарських/практичних заняттях та відвідування лекційних занять; виконання завдань для самостійної роботи.

Засобами поточного контролю з навчальної дисципліни «Земельне право України» є: навчальні та додаткові питання до кожної теми, що містяться у планах проведення семінарських та практичних занять; запитання та завдання для самостійного контролю; аналітичні та аналітично-понятійні завдання; задачі; схематичні завдання; практичні завдання; вправи на самостійність мислення; реферати; завдання для ділових рольових ігор; тестові завдання тощо.

Поточне оцінювання виконаної здобувачем вищої освіти навчальної роботи здійснюється за національною шкалою та фіксується науково-педагогічним працівником у журналі обліку навчальної роботи.

Оцінка «*відмінно*» під час проведення семінарських та практичних занять виставляється здобувачу вищої освіти, який:

1) виконав всі завдання до семінарського чи практичного заняття, глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал, земельно-правові норми, основні тенденції становлення та розвитку земельного права;

2) під час заняття показав належні знання:

- положень теорії земельного права, всього програмного матеріалу,
- особливостей норм та інститутів земельного права,
- суб'єктно-об'єктного складу земельних правовідносин,
- основних функцій управління в галузі використання та охорони земель; особливості правового режиму окремих земель (земельних ділянок); основні форми діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та громадян в галузі використання, охорони та відтворення земель.

3) під час заняття продемонстрував вміння:

- тлумачити земельно-правові норми чинного законодавства України та використовувати роз'яснення вищих судових та інших органів у процесі застосування норм земельного права;

- правильно і свідомо застосовувати набуті теоретичні знання та норми чинного земельного законодавства України при вирішенні конкретних справ;

- давати правову характеристику конкретних ситуацій, вирішувати дискусійні питання теорії та практики землевикористання різними суб'єктами;

- адекватно вміє дати узагальнену характеристику теорії і практиці, вміє переносити теоретичні знання у площину практики та робити правильні висновки.

Із загального обсягу здобувач вищої освіти правильно виконує 90-100% завдань.

Оцінка «*добре*» виставляється здобувачу вищої освіти, який: твердо знає весь програмний матеріал, грамотно і по суті викладає його, не допускає суттєвих неточностей при виборі відповіді, тобто вибирає правильну, але не найкращу відповідь; правильно застосовує теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, але для визначення дійсного ступеня знань здобувача вищої освіти викладач змушений задавати додаткові запитання і уточнити окремі відповіді. Вміє розв'язувати ситуаційні завдання середньої важкості. Із загального обсягу здобувач вищої освіти правильно виконує 71-89% завдань.

На «*задовільно*» оцінюється здобувач вищої освіти, який знає програмний матеріал, грамотно і по суті викладає його, не допускає суттєвих неточностей при виборі відповіді, тобто вибирає правильну, але не найкращу відповідь; правильно застосовує теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, але для визначення дійсного ступеня знань здобувача вищої

освіти викладач змушений задавати додаткові запитання і уточнити окремі відповіді. Вміє розв'язувати ситуаційні завдання середньої важкості. Із загального обсягу здобувач вищої освіти правильно виконує 71-89% завдань.

Незадовільна оцінка виставляється здобувачу вищої освіти, який не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні основних положень курсу, з великими труднощами використовує теоретичні відомості при виконанні завдань. Із загального обсягу здобувач вищої освіти правильно виконав не більше 59% завдань.

Творчим засобом діагностики успішності навчання з навчальної дисципліни «Земельне право України» є підготовка наукових робіт, тез, наукових статей за земельно-правовою тематикою тощо. Результати наукової діяльності враховуються до підсумкового контролю відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ЛьвДУВС.

Самостійна робота оцінюється окремо. Загальна кількість балів (максимум 20 балів): за самостійну роботу визначається як сума отриманих балів за виконання таких видів робіт:

- підготовка реферату до 4 балів;
- підготовка есе на обрану правову тематику – до 3 балів ;
- підготовка презентацій (не менше 20 слайдів) – до 4 балів;
- проведення аналізу судової практики (не менше 5 судових рішень із обраної тематики) – 3 бали;
- складання проєкту документа – 2 бали.

Виконання інших завдань, запропонованих здобувачем вищої освіти та узгоджений з науково-педагогічним працівником – до 5 балів.

Види самостійної роботи обираються здобувачем вищої освіти на власний розсуд та можуть поєднуватися.

Тематика завдань для самостійної роботи визначається у плані проведення семінарських та практичних занять, а також може бути запропонована та погоджена здобувачем освіти чи науково педагогічним працівником додатково.

Консультації та відпрацювання занять з навчальної дисципліни «Земельне право України» проводитимуться очно на кафедрі господарсько-правових дисциплін ННППД Львівського державного університету внутрішніх справ, а у разі суспільної потреби чи необхідності – дистанційно на платформі Zoom. Консультування проводиться за графіком консультацій науково-педагогічних працівників кафедри господарсько-правових дисциплін, розміщеним на інформаційному стенді за адресою: м. Львів, вул. Замарстинівська, 9, та на сайті кафедри.

Відпрацювання незадовільних оцінок і пропущених занять здійснюється не більш як за однією темою в один робочий день. За відпрацювання здобувачем вищої освіти такого заняття науково-педагогічний працівник виставляє відповідну оцінку в журналі обліку навчальної роботи.

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Земельне право України» здійснюється у формі заліку.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає оцінювання засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу навчальної дисципліни «Земельне право України».

Підсумковий контроль у формі заліку проводиться після проведення всіх видів занять, передбачених робочою навчальною програмою відповідної навчальної дисципліни.

Оцінювання здійснюється за результатами накопичених балів із аудиторної та самостійної робіт.

Система оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни «Земельне право України» здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ЛьвДУВС.

Ліквідація академічної заборгованості перед комісією здійснюється у формі усного опитування, за яке здобувач вищої освіти може отримати не більше 70 балів.

Основними засобами підсумкового контролю у формі заліку є білети.

Заліковий білет складається із двох теоретичних питань (до 25 балів) та практичного завдання (до 20 балів).

Система оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни «Земельне право України» у формі заліку та проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ЛьвДУВС.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з теоретичних питань під час контрольних заходів з навчальної дисципліни «Земельне право України» відбувається на підставі таких критеріїв:

- 1) правильність відповідей на запитання (вірність, чіткість і досить глибокий виклад ідей, понять, фактів і т.п.);
- 2) повнота і лаконічність відповіді;
- 3) уміння пов'язувати теорію з практикою;
- 5) логіка і аргументованість викладу;
- 6) грамотне коментування, наведення прикладів, аналогій.

Оцінювання відповіді на кожне з теоретичних питань здійснюється за такими **критеріями**:

– до 25 балів виставляється здобувачу вищої освіти тоді, коли його відповідь повна за змістом, формою і обсягом. Це означає, що здобувач вищої освіти у повній відповідності з робочою програмою засвоїв увесь навчальний матеріал, викладений на лекціях, у навчальній та спеціальній науковій літературі і дав бездоганні і глибокі відповіді на всі поставлені запитання, показав знання; не лише основної, але й додаткової літератури, нормативних джерел, навів власні думки, зробив узагальнюючі висновки, використав знання, отримані з суміжних, галузевих і спеціальних дисциплін, зумів пов'язати вивчений матеріал з реальною дійсністю. Мова здобувача вищої освіти повинна бути логічно обґрунтована і граматично правильна;

– до 18 балів виставляється здобувачу вищої освіти, якщо він твердо знає весь програмний матеріал, грамотно і по суті викладає його; володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, але для визначення

дійсного ступеня знань здобувача вищої освіти науково-педагогічний працівник змушений задавати додаткові запитання і уточнити окремі відповіді.

– до 10 балів виставляється якщо здобувач вищої освіти знає тільки основний матеріал, передбачений програмою, але не засвоїв його деталей, припускається неточностей, обирає недостатньо чіткі формулювання, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, проявляється невпевненість у вирішенні завдань практичного характеру.

– 0 балів виставляється, коли здобувач вищої освіти не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні базових проблем, при формулюванні понять, на теоретичні питання білету не відповідає або відповідає не по суті, не може пов'язати теоретичний матеріал із сучасною дійсністю, робить велику кількість граматичних помилок.

Відповідність підсумкових семестрових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ЄКТС

За внутрішньою шкалою закладу вищої освіти в балах	За шкалою ECTS /За національною шкалою		
	Вноситься до відомості		
	Екзамен	залік	
90–100	A / Відмінно	A / Відмінно	Зараховано
80–89	B / Добре	B / Добре	
71–79	C / Добре	C / Добре	
66–70	D / Задовільно	D / Задовільно	
60–65	E / Задовільно	E / Задовільно	
31–59	FX / Незадовільно	FX / Незараховано	
	із можливістю повторного складання		
0–30	F / Незадовільно	F / Незараховано	
	із обов'язковим повторним вивченням курсу		

Визнання результатів неформальної (інформальної) освіти

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти.

Порядок зарахування та оцінювання знань здобувачів вищої освіти, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті визначаються Положенням про порядок визнання у Львівському державному університеті внутрішніх справ результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, а також Положенням про організацію освітнього процесу у ЛьвДУВС.

Основними рекомендованими ресурсами для отримання знань у неформальній та/або інформальній освіті є:

- українська платформа професійного розвитку Prometheus - <https://prometheus.org.ua/> ;
- українська студія онлайн-освіти EdEra — <https://ed-era.com/> ;
- інші ресурси на вибір здобувача вищої освіти.

7. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ (ЗАВДАНЬ) ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Земельне право як галузь права. Предмет земельного права.
2. Закони як джерела земельного права України.
3. Підзаконні акти як джерела земельного права.
4. Поняття та особливості змісту права власності на землю.
5. Право приватної, державної, комунальної власності на землю: суб'єктно-об'єктний склад.
6. Суб'єкти та об'єкти права колективної власності на землю.
7. Особливості підстав набуття права власності на землю. Підстави зміни та припинення права власності на землю.
8. Загальна характеристика безоплатного набуття права власності на земельні ділянки державної та комунальної власності (приватизація землі).
9. Набуття права власності на земельні ділянки за цивільно-правовими договорами.
10. Особливості набуття за цивільно-правовими договорами права власності на земельні ділянки державної власності.
11. Особливості набуття за цивільно-правовими договорами права власності на земельні ділянки комунальної власності.
12. Поняття та види права землекористування. Підстави виникнення та припинення права землекористування.
13. Поняття та юридичні ознаки оренди землі.
14. Земельний сервітут як різновид речових прав на земельні ділянки.
15. Емфітевзис як речове право на чужу земельну ділянку.
16. Суперфіцій як речове право на чужу земельну ділянку.
17. Організаційно-правове забезпечення управління в галузі використання, відтворення та охорони земель.
18. Правові засади ведення державного земельного кадастру.
19. Державна реєстрація прав на землю в системі функцій державного управління.
20. Поняття та види юридичної відповідальності за порушення норм земельного законодавства.
21. Особливості адміністративної відповідальності за земельні правопорушення.
22. Особливості кримінальної відповідальності за земельні правопорушення.

23. Особливості цивільно-правової відповідальності за земельні правопорушення.
24. Відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва.
25. Поняття та склад земель сільськогосподарського призначення.
26. Державний контроль за використанням та охороною сільськогосподарських земель.
27. Порядок та особливості використання земель, наданих для забудови.
28. Поняття, склад та особливості правового режиму земель оздоровчого призначення та земель рекреаційного призначення.
29. Поняття, склад та особливості правового режиму земель історико-культурного призначення.
30. Загальна характеристика правового режиму земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення як категорії земель.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні джерела:

Нормативно-правові акти:

- Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> .
- Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
- Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
- Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення: Закон України від 31 березня 2020 року за № 552-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20#Text>.
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин: Закон України від 28.04.2021 р. № 1423-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1423-20#Text>.
- Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> .
- Про Державний земельний кадастр: Закон України від 07.07. 2011 р. № 3613-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3613-17>.
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин: Закон України від 28.04.2021 р. № 1423-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1423-20#n412>.

– Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану»: Закон України від 12.05.2022 р. № 2247-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2247-20#Text>.

– Про державний контроль за використання та охороною земель: Закон України від 19.06.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15>.

– Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 р. № 962-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/962-15>.

– Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р. № 973-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/973-15>.

– Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 1.04.2004 р. № 1952-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>.

– Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 р. № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15>.

– Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання вчинення нотаріальних та реєстраційних дій при набутті прав на земельні ділянки: Закон України від 02.05.2023 р. № 3065-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3065-20#Text>.

– Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні: Закон України від 10.07.2018 р. № 2498-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2498-19>

– Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту інтересів власників земельних часток (паїв), а також застосування адміністративної процедури у сфері земельних відносин: Закон України від 08.10.2024 р. № 3993-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3993-20#Text>

– Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 р. № 15. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF>.

– Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру: постанова Кабінету Міністрів України від 17.10.2012 р. № 1051. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-%D0%BF#n19>

– Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення компенсації витрат за гуманітарне розмінування земель сільськогосподарського призначення: постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2024 р. № 284. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/284-2024-%D0%BF#n8>

Рішення Конституційного Суду України:

1. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 54 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 14,24,64, пунктів 7-13 розділу VII "Прикінцеві положення" Закону України "Про Державний бюджет України на 2010 рік" від 30 листопада 2010 р. Справа № 1-47/2010/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-99#Text>.

2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Вищого адміністративного суду України щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 143 Конституції України, пунктів «а», «б», «в», «г» статті 12 Земельного кодексу України, пункту 1 частини першої статті 17 Кодексу адміністративного судочинства України від 1 квітня 2010 р. № 10-рп/2010. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-10#Text>

судова практика:

1. Дайджест судової практики Верховного Суду у справах, пов'язаних з війною. Рішення, внесені до ЄДРСР, з лютого 2022 року по вересень 2024 року.

URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/ogliady/Daigest_sud_prakt_VS_spravi_vijna.pdf

2. Дайджест судової практики Великої Палати Верховного Суду за I півріччя 2024 року Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 01.01.2024 по 30.06.2024.

URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/ogliady/Oglyad_VP_VS_I_pivr_2024.pdf

3. Зведений дайджест судової практики Великої Палати Верховного Суду. Рішення, внесені до ЄДРСР протягом 2023 року https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/ogliady/Zved_daidzhest_VP_2023.pdf

Основна науково-практична література:

- Баїк О. І., Бобко У. П., Долинська М. С., Дутко А. О., Павлюк Н. М. Земельне право : підручник/ за ред. О. І. Баїк. Львів : Навчально-науковий Інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2021. 385 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4349>

- Баїк О. І., Бобко У. П., Долинська М. С., Дутко А. О., Павлюк Н. М. Земельне право: навчальний посібник. Навчально-науковий інститут права психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська Політехніка». Дрогобич: ПП "Посвіт", 2020. 326 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3967>

- Земельне право : підручник. 3-тє вид., доп. і перероб.; за ред. М. В. Шульги. Харків : Юрайт, 2023. 592 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/Zem_pravo-2023.pdf

- Земельне право України : Навч. Посіб. / За заг. ред. Мироненко В.П. К.: Алерта, 2018. 350 с.

додаткова література:

1. R. Butynska, M. Dolynska, N. Ilkiv, V. Masin, L. Yarmol. The teoretical and legal aspects of the regulation of environmental and land legal relations in the conditions of martial law in Ukraine. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 2023. № 2. P.118-124. URL: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2023-2/118>

2. Долинська М. С., Заболотна Н. Я., Марич Х. М. Аграрне право: підручник. Львів: Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2021. 481 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4418>

3. Долинська М.С. Фермерські господарства як суб'єкти агровиробництва: монографія. Львів: Галицька видавнича спілка. 2022. 176 с. URL:

<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/7162/1/%D0%94%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%202022.PDF>

4. Долинська М. С. Особливості землевикористання у сільськогосподарських кооперативах України. *Стратегія екологічної безпеки України: соціально-економічний та правовий вимір: збірник матеріалів VI Круглого столу*. (Львів, 21 травня 2021 р.) Львів: Навчально-науковий Інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка». 2021. С. 141-147.

5. Долинська М. Принципи земельного права України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 1. С.121-125. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4763>

6. Долинська М. С. Еволюція правового регулювання землекористування фермерськими господарствами України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С. 149-152.

7. Dolynska M.S. Features of concluding an emphyteutic land use agreement in Ukraine. *Social and Legal Studios*. 2022. Vol. 5. No. 2. С. 38-44. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/5120/1/Social%20and%20Legal%20Studios_Vol.%205.%20No.%202.pdf

8. Dolynska, M. Superficies as one of the legal forms of land use in farming activities. *Social and Legal Studios*. 2023. 6 (3). 16-23. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/6518/1/Social%20and%20Legal%20Studios.%202023.%20Vol.%206%2C%20No.%203.pdf>

9. Долинська М. С. Мирова угода сторін при розгляді земельних спорів в порядку цивільного судочинства України: актуальні аспекти правового регулювання. *Науковий вісник ЛьвДУВС. Серія юридична*. 2023. № 3. С. 157-164. URL: <http://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/law/article/view/638>

10. Долинська М. Деякі аспекти сільськогосподарського землекористування в Україні в умовах воєнного стану. *Проблеми реалізації прав людини і громадянина в умовах воєнного стану: Матеріали Круглого столу* (м. Львів, 10 жовтня 2022 р.). Львів: Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, 2022. С. 36-38.

11. Долинська М. С. До питання еволюції договірної сільськогосподарського землекористування у фермерських господарствах сучасної України. Договір як універсальна форма правового регулювання: *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті академіка Національної академії правових наук України, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора юридичних наук, професора Володимира Васильовича Луця (1933-2021)* (м. Івано-Франківськ, 5 квітня 2024р.). Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2024. С. 167-170.

12. Долинська М. Еволюція становлення права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзису), як правового інституту, в незалежній Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. № 3. С. 43-46. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4366>

13. Долинська М.С. Окремі питання проявів корупційних діянь в земельних відносинах в Україні. Деякі питання управління корупційними ризиками: вдалі практики з виховання доброчесності у системі МВС : збірник тез доповіді учасників круглого столу (21 листопада 2024 року) / упоряд. А. Годяк. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. С. 28-29.

14. Долинська Марія, Долинська Мар'яна. Деякі аспекти спадкування земельних часток (паїв) в Україні. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні* : матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 06 грудня 2024 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львівський державний університет внутрішніх справ: ЛьвДУВС, 2024. С.261-264.

15. Долинська Марія, Максимович Юлія. До питання адаптації земельного законодавства до законодавства Європейського Союзу. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні* : матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 06 грудня 2024 року) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львівський державний університет внутрішніх справ : ЛьвДУВС, 2024. С. 265-268.

16. Земельні спори: правові висновки Верховного Суду /Упорядник Ю. Я. Чумак. К.: Алерта. 2021. 350 с.

17. Ільків І. В. Право забудови земельної ділянки (суперфіцій). *International scientific journal «Internauka». Series: «Juridical sciences»*. 2021. № 3 (37). С. 75-82.
18. Кулинич П. Ф. Земельна реформа в Україні: правові проблеми: монографія. К. Норма права. 2021. 308 с.
19. Лісова Т. В. Правовий механізм відновлення земель: окремі аспекти. *Актуальні проблеми держави і права*. 2022. Вип. 93. С. 20-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2022_93_5
20. Петраковська О. С., Михальова М. Ю. Фактори, що обґрунтовують формування обмежень використання земель. *Містобудування та територіальне планування*. 2024. Вип. 85. С. 454-461. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/MTP_2024_85_37.
21. Покальчук М. Ю., Марачук, А. В., Шулепова Правове забезпечення заходів повоєнного відновлення земельних ресурсів України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 6. С. 455-461. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/anopr_2024_6_76.
22. Усатенко А. В. Правові відносини у сфері обігу земель сільськогосподарського призначення в Україні. *Юридичний бюлетень*. 2022. Вип. 26. С. 84-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ub_2022_26_13
23. Фермерські господарства, як учасники цивільних та земельних правовідносин: за матеріалами судової практики: монографія / за редакцією І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС. 2022. 288 с.
24. Харитоновна Т. Є., Григор'єва Х. А. Післявоєнне відновлення сільськогосподарських земель: правові перспективи, земельні спори та державна підтримка. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 6. С. 484-490. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/anopr_2024_6_80
25. L. Yarmol, M. Dolynska, N. Stetsyuk, I. Andrusiak, I. Muraviova. Legal security of environmental safety under the conditions of marital state in Ukraine. *Naukovi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 2022, № 5. P.111-115.

9. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни «Земельне право України» формується з допомогою інформаційних ресурсів, джерелом отримання яких офіційні веб-сайти:

- Верховної Ради України – <http://rada.gov.ua>;
- Єдиного державного реєстру судових рішень – <http://www.reyestr.court.gov.ua>;
- Конституційного Суду України – <http://www.ccu.gov.ua/uk/index>;
- Верховного Суду - <https://supreme.court.gov.ua>;
- Бази правових позицій Верховного суду - <https://lpd.juscourt.com/login>;
- Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>;

- Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника – <http://www.lsl.lviv.ua>;
- Електронної бібліотеки Львівського державного університету внутрішніх справ – <https://www.lvduvs.edu.ua/elektronnyi-kataloh>
- Міністерство аграрної політики та продовольства України: URL: <https://agro.me.gov.ua/ua>;
- Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру: URL: <http://land.gov.ua/>;
- Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua/>
- EdEra. URL: <https://ed-era.com/>